

บทสรุปและข้อ เสนอแนะ

ก. บทสรุป

กฎหมายศุลกากร เป็นกฎหมายภาษีอากรแขนงหนึ่งที่เรียกเก็บจากสินค้าที่นำเข้ามาใน หรือส่งออกป็นนอกราชอาณาจักร โดยถือว่ากฎหมายศุลกากรเป็นกฎหมายมหาชนในทาง เศรษฐกิจ ซึ่งเนื้อหาในบทบัญญัติของกฎหมายศุลกากร ส่วนใหญ่จะเป็นการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับ เอกชน ผู้ประกอบกิจการค้า โดยให้รัฐมีอำนาจ ควบคุมและจัดเก็บภาษีสำหรับสินค้า หรือสิ่งของที่ นำเข้ามาในและส่งออกป็นนอกราชอาณาจักร และเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายศุลกากรบรรลุวัตถุประสงค์ ตามเป้าหมายในการเก็บภาษีอากรของรัฐอย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องมีอำนาจบังคับ หนือเอกชน หรือบทบัญญัติที่มีสภาพบังคับ (Sanction) โดยการกำหนดความผิดและ โทษทางอาญา ไว้ในกฎหมายศุลกากร ระบุให้การกระทำที่ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติ หรือระเบียบพิธีการศุลกากร ซึ่ง กระทบกระเทือนต่อรายได้ภาษีอากรของรัฐ เป็นความผิดและมีโทษทางอาญา ดังนั้นจึงต้องนำบท บัญญัติซึ่งเป็นหลักทั่วไปในภาคหนึ่งแห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับด้วย ตามที่บัญญัติไว้ใน ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 17 หรืออีกนัยหนึ่ง ความผิดในทางอาญาตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย ศุลกากร จึงต้องอยู่ภายใต้บทบังคับของหลักความรับผิดในทางอาญา โดยทั่วไปเป็นพื้นฐาน

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเหตุจากลักษณะของความผิดในทางศุลกากรแล้ว จะเห็นได้ว่า ความผิดตามกฎหมายศุลกากรนั้น จัดเป็นสภาพความผิดทางเทคนิค กล่าวคือ เป็นความผิดประเภท ที่เกิดจากข้อห้าม (Mala Prohibita) ซึ่งตรงกันข้ามกับลักษณะของความผิดตามกฎหมายอาญา อันจัดเป็นประเภทความผิดอยู่ในตัวเอง (Mala InSe) ซึ่งมุ่งคุ้มครองความสงบเรียบร้อยใน สังคมและรักษาศีลธรรมอันดีของประชาชนเป็นหลัก ดังนั้น เพื่อความเหมาะสมแก่สภาพ และ ลักษณะแห่งความผิด ทั้งนี้เพื่อให้การใช้กฎหมายดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการบริหารและดำเนิน นโยบายด้านภาษีอากรของรัฐอย่างมีประสิทธิภาพ กฎหมายศุลกากรจึงจำเป็นต้องมีบทบัญญัติใน

ทำนองยกเว้นจากความรับผิดชอบในทางอาญาโดยทั่วไป ทั้งนี้ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 17 ตอนท้ายได้เปิดช่องว่างไว้ว่า ". . . เว้นแต่กฎหมายนั้น ๆ จะได้รับบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น" นอกจากนี้กฎหมายศุลกากรเองก็ได้รับบัญญัติให้ชัดเจนยิ่งขึ้นไปอีกในมาตรา 120 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ว่า

เมื่อใดบทพระราชบัญญัตินี้แตกต่างจากบทกฎหมาย พระราชบัญญัติหรือประกาศอื่นที่ใช้อยู่ ณ บัดนี้ ท่านว่าในเรื่องอันเกี่ยวแก่ศุลกากรนั้น ให้ยกเอาบทพระราชบัญญัตินี้ขึ้นบังคับ และกฎหมาย พระราชบัญญัติ หรือประกาศใด ซึ่งจะได้ให้ใช้ในภายหน้านั้น มิให้ถือว่าเพิกถอน จำกัด เปลี่ยนแปลง หรือถอนไปเสีย ซึ่งอำนาจและบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ เว้นไว้แต่ในกฎหมาย พระราชบัญญัติ หรือ ประกาศใหม่นั้น จะแสดงไว้โดยชัดแจ้งว่ามีประสงค์จะให้ เป็นเช่นนั้น

มาตรการหรือลักษณะพิเศษของกฎหมายศุลกากร ซึ่งยกเว้นจากหลักของกฎหมายอาญา โดยทั่วไป ได้แก่

หลักเกี่ยวกับเจตนาในการกระทำความผิด ซึ่งตามกฎหมายอาญา โดยทั่วไปบุคคลจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา เว้นแต่จะเข้ากรณีแห่งข้อยกเว้น แต่ในทางศุลกากร มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2482 ได้รับบัญญัติให้ผู้กระทำต้องรับผิดชอบในทางอาญา โดยไม่คำนึงถึงเจตนา ยกเว้นความผิดบางฐาน ถึงแม้จะไม่คำนึงถึงเจตนาธรรมดา แต่จะต้องมีเจตนาพิเศษในการที่ถือคำภาษีดัตถ์ เช่น ความผิดฐานหลีกเลี่ยงอากร ตาม มาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469

หลักเกี่ยวกับการลงโทษผู้สนับสนุนและพยายามกระทำความผิด ซึ่งตามกฎหมายอาญาได้รับบัญญัติให้ผู้กระทำผิดในชั้นสนับสนุนหรือพยายาม รับโทษน้อยกว่าตัวการ หรือผู้กระทำความผิดสำเร็จ ยกเว้นความผิดบางฐาน ซึ่งมีลักษณะร้ายแรง และกระทบกระเทือนถึงความมั่นคงของรัฐ เป็นส่วนรวม กฎหมายอาญาก็จะบัญญัติให้ผู้กระทำผิดในชั้นสนับสนุนหรือพยายาม ต้องรับโทษเท่ากับตัวการหรือผู้กระทำความผิดสำเร็จ แต่ในทางศุลกากร กฎหมายได้รับบัญญัติให้ผู้สนับสนุนหรือพยายามกระทำความผิด ต้องรับโทษเช่นเดียวกับตัวการหรือผู้กระทำความผิดสำเร็จ

หลักเกี่ยวกับผู้ที่มีได้เป็นผู้กระทำผิดอาจต้องรับผิดชอบในทางแพ่งชำระค่าปรับหรือเบี้ยปรับได้ โดยบุคคลอื่น ๆ แม้มิได้เป็นผู้ลงมือกระทำความผิด หรือมีส่วนร่วมรู้เห็นในการกระทำความผิดก็ อาจต้องรับผิดชอบในทางแพ่งชำระค่าปรับได้ แต่จะต้องเป็นบุคคลที่กฎหมายได้ระบุฐานะไว้แน่ชัด เช่น ตัวการต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในทางแพ่งในเรื่องค่าปรับของตัวเองแทน ตามมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติ ศุลกากร (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2482 หรือเจ้าของเรือต้องร่วมรับผิดชอบในการใช้เบี้ยปรับ ซึ่งได้ลงโทษ ปรับนายเรือ เป็นต้น

หลักเกี่ยวกับการริบทรัพย์สิน ซึ่งตามกฎหมายอาญาได้กำหนดให้ศาลริบทรัพย์สินที่ผู้ใดทำ หรือมีไว้เป็นความผิด ไม่ว่าจะเป็นของผู้กระทำความผิด และมีผู้ถูกลงโทษหรือไม่ก็ตาม ส่วนทรัพย์สิน ซึ่งบุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มาโดยการกระทำความผิด หรือทรัพย์สินที่ได้ให้ในการกระทำความผิดบางมาตรา หรือซึ่งได้ให้เพื่อจูงใจบุคคลให้ กระทำความผิด หรือเพื่อเป็นรางวัลในการที่บุคคลได้กระทำความผิด ศาลจะริบไม่ได้ ถ้าเป็นทรัพย์สิน ของผู้อื่น ซึ่งมีได้รู้เห็นเป็นใจช่วยในการกระทำความผิด แต่ในทางศุลกากร มาตรา 17 แห่ง พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2482 ได้กำหนดให้ริบของใด ๆ อันเนื่องด้วยความผิด ตามมาตรา 27 โดยไม่ต้องคำนึงว่าเจ้าของที่แท้จริงจะรู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดด้วย หรือไม่ นอกจากนี้มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ยังกำหนดให้ของอันพึง ต้องริบและเจ้าพนักงานได้ยึดไว้ หากเจ้าของหรือผู้มีสิทธิไม่มาขึ้นคำร้องเรียกเอาภายในกำหนด 60 วัน สำหรับยานพาหนะที่ใช้ในการกระทำความผิด 30 วัน สำหรับสิ่งอื่นนับแต่วันที่ยึด ให้ถือว่า เป็นสิ่งที่ไม่ใช่เจ้าของและให้ตกเป็นของแผ่นดิน

หลักเกี่ยวกับหน้าที่นำสืบ ซึ่งตามหลักทั่วไปการอ้างพยานหลักฐานสนับสนุนคำฟ้องให้หน้าที่ นำสืบตกแก่ผู้กล่าวอ้าง คือโจทก์ แต่ในทางศุลกากรคดีที่เกี่ยวกับการลักลอบหนีภาษีหรือหลีกเลี่ยง ภาษี โดยเจตนาจะฉ้อภาษี กฎหมายกำหนดให้หน้าที่นำสืบตกอยู่แก่จำเลย

หลักเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกฎหมายศุลกากร ซึ่งมีโทษลงได้เสมอ หลักดังกล่าว มาตรา 119 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ได้กำหนดให้กรณีที่มีกฎหมายศุลกากรบัญญัติ ให้การกระทำเป็นความผิด แต่มิได้กำหนดโทษไว้ ก็ให้ลงโทษผู้กระทำผิดได้ตามมาตรา 119 นี้ ซึ่งแตกต่างจากหลักกฎหมายอาญา ซึ่งกำหนดให้บุคคลต้องรับโทษต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่

ใช้ในขณะกระทำนั้น บัญญัติเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้และโทษที่จะลงนั้นต้องเป็น โทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

หลักเกี่ยวกับการระบุเหตุผลในการฟ้องคดีอาญาตามกฎหมายศุลกากร ทั้งนี้มาตรา 102 วรรคท้าย แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ได้กำหนดให้อธิบดีบันทึกความเห็นว่าเป็น เพราะเหตุใด จึงควรฟ้องผู้กระทำความผิด ซึ่งหลักดังกล่าวนี้ไม่มีในประมวลกฎหมายอาญา

หลักเกี่ยวกับการเปรียบเทียบระงับคดี ซึ่งโดยปกติการทำให้คดีอาญาระงับหรือสิ้นสุดลงนั้นจะต้องได้รับการพิจารณาวินิจฉัยโดยศาล ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ทางตุลาการ (Judicial Function) โดยผ่านขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมตามแบบพิธี (Traditional or Typical Justice System) คือ การแจ้งความร้องทุกข์ การจับกุม การสอบสวน การฟ้องร้อง การพิจารณาคดีโดยศาล และการลงโทษ ยกเว้นความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น ความผิดลหุโทษ หรือความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ซึ่งกฎหมายได้กำหนดให้ระงับหรือสิ้นสุดในชั้นเจ้าพนักงานโดยการเปรียบเทียบ แต่ในทางศุลกากรบทบาทในการดำเนินคดีส่วนใหญ่กลับเป็นอำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหาร (Administration Function) ตามที่มาตรา 102 และ 102 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ได้บัญญัติให้อธิบดี คณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้แทนกรมศุลกากร ผู้แทนกระทรวงการคลัง และผู้แทนกรมตำรวจ และพนักงานสอบสวน เป็นผู้ที่มีอำนาจทำให้คดีระงับหรือสิ้นสุดลงโดยการเปรียบเทียบระงับคดีและงดการฟ้องร้อง

กล่าวสำหรับการเปรียบเทียบระงับคดีในชั้นศุลกากร เป็นกระบวนการที่กฎหมายมุ่งประสงค์ให้คดีอันเกิดจากความผิดตามกฎหมายศุลกากร ระงับหรือสิ้นสุดลงได้อย่างกว้างขวางเกินกว่าที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้อำนาจไว้ ทั้งนี้เพราะในความผิดทางภาษีอากร รัฐควรจะได้ภาษีอากรครบถ้วนโดยไม่ต้องดำเนินคดีทางศาลให้ยุ่งยากสิ้นเปลืองเวลาและเงินทอง กอปรกับความผิดทางศุลกากรหาหลักฐานในการลงโทษยาก และได้รับความนิยมนิยมในหมู่พ่อค้าซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดเพราะทำให้คดีเสร็จสิ้นไปโดยเร็ว สนองตอบธุรกิจการค้าระหว่างประเทศที่เคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ โทษตามกฎหมายศุลกากรส่วนใหญ่มีลักษณะตายตัว แต่การเปรียบเทียบระงับคดีมีการทำความตกลงซึ่งอาจมีความยืดหยุ่นได้อย่างไม่มีข้อจำกัด แต่ในทางปฏิบัติกรมศุลกากรได้กำหนดบรรทัดฐานสำหรับการใช้ดุลพินิจเปรียบเทียบระงับคดีในแต่ละเรื่องไว้ ดังนั้น

จึงทำให้เกิดความแน่นอนขึ้นได้ในระดับหนึ่ง

อย่างไรก็ตามกระบวนการเปรียบเทียบระดับคดีตามกฎหมายศาลการนั้น มีปัญหาอยู่หลายประการทั้งในด้านทฤษฎีของกฎหมายและในทางปฏิบัติ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาการเปรียบเทียบระดับคดีเป็นการใช้อำนาจตุลาการโดยฝ่ายบริหาร ตามปกติอำนาจอธิปไตยจะแบ่งแยกออกไปอยู่ในองค์กรต่าง ๆ กัน ตามทฤษฎีว่าด้วยการแบ่งแยกอำนาจ (Theory of the Separation of Power) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การปกครองบ้านเมืองได้ดำเนินไปอย่างมีระเบียบ มีความสงบเรียบร้อย และเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ซึ่งถือว่าเป็นความคิดพื้นฐานของมนุษย์หรือความคิดในทางธรรมชาติอย่างหนึ่งที่ว่า ควรจะมีการแบ่งงานกันทำ เพื่อผลสำเร็จที่มีประสิทธิภาพ องค์กรที่แบ่งแยกออกจากกันได้แก่

ก. อำนาจนิติบัญญัติ คืออำนาจเกี่ยวกับการวางระเบียบบังคับทั่วไปของรัฐ กล่าวคือ อำนาจในการตรากฎหมายที่จะใช้บังคับแก่ประชาชน

ข. อำนาจปฏิบัติกิจการ ซึ่งขึ้นอยู่กับกฎหมายมหาชน คืออำนาจในการใช้หรือบังคับใช้ให้เป็นไปตามกฎหมายหรือที่เรียกว่าอำนาจบริหาร

ค. อำนาจพิพากษา คืออำนาจวินิจฉัยบรรดคดี หรือที่เรียกว่าอำนาจตุลาการ สำหรับความผิดตามกฎหมายศาลการ ถ้าถือตามทฤษฎีว่าด้วยการแบ่งแยกอำนาจอย่างเคร่งครัดแล้ว ความผิดดังกล่าวจะต้องได้รับการพิจารณา หรือทำให้ระงับหรือสิ้นสุดลงโดยศาล ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการ แต่การที่คดีจะขึ้นสู่การพิจารณาโดยศาลนั้นจะต้องผ่านขั้นตอน หรือกระบวนการตามแบบพิธี (Traditional or Typical Justice System) หลาย ๆ กระบวนการ ได้แก่ การแจ้งความร้องทุกข์ การจับกุม การสอบสวน การฟ้องร้อง การพิจารณาพิพากษา ซึ่งในการดำเนินการแต่ละกระบวนการมักเกิดปัญหาในทางปฏิบัติจนทำให้ความผิดที่ได้กระทำลง สิ้นสุดที่ขั้นตอนของพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ หรือแม้จะขึ้นสู่การพิจารณาของศาลแต่ในการวินิจฉัยชี้ขาดมักจะมีข้อยกปล่อยตัวผู้กระทำผิดไปเสมอ ซึ่งพอจะสรุปปัญหาต่าง ๆ ได้ดังนี้

(1) ปัญหาในการสอบสวน เนื่องจากความผิดตามกฎหมายศุลกากรมีลักษณะค่อนข้างซับซ้อน และพนักงานสอบสวนขาดความรู้ความชำนาญในเรื่องพิธีการศุลกากร และทางการค้าระหว่างประเทศ การรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงว่ามีการกระทำความผิดตามกฎหมายศุลกากรหรือไม่ จึง เป็นสิ่งที่ทำได้ค่อนข้างยาก การสอบสวนจึง ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

(2) ปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการ เนื่องจากระบบการดำเนินคดีอาญาของไทยได้แยกอำนาจการสอบสวนและอำนาจการฟ้องร้องออกจากกัน ทำให้พนักงานอัยการไม่สามารถควบคุมการสอบสวนได้ ถึงแม้จะมีอำนาจให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมก็ตาม ดังนั้น พนักงานอัยการจึง ไม่อาจร่วมการสอบสวนเพื่อวางรูปคดีได้ จึงต้องพิจารณาสั่งคดีโดยอาศัยพยานหลักฐานที่พนักงานสอบสวนรวบรวมมาให้เท่านั้น ซึ่งหากการสอบสวนขาดประสิทธิภาพการสั่งคดีก็ขาดประสิทธิภาพไปด้วย นอกจากนี้การฟ้องร้องผู้กระทำความผิดตามกฎหมายศุลกากรอาจกระทำได้โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ศุลกากรคนใด ๆ โดยอาศัยอำนาจของอธิบดีตามมาตรา 101 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 แต่ในทางปฏิบัติมิได้ใช้อำนาจดังกล่าว ดังนั้น การฟ้องร้องจึงต้องผ่านการสอบสวนของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งนอกจากจะมีปัญหาดังกล่าวแล้วยังทำให้การดำเนินคดีไม่อาจดำเนินไปได้โดยรวดเร็วตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ซึ่งหากพิจารณาในแง่ประโยชน์ของรัฐแล้ว การที่พนักงานอัยการดำเนินการฟ้องร้องย่อมเป็นประโยชน์แก่รัฐมากกว่า เนื่องจากเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและความชำนาญในการดำเนินคดีทางศาล แต่เพื่อให้การดำเนินคดีความผิดทางศุลกากรเป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ จึงควรให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในงานและพิธีการศุลกากรดีพอ เป็นพนักงานสอบสวนมีหน้าที่สอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานส่งไปยังพนักงานอัยการโดยตรง

(3) ปัญหาการพิสูจน์ความผิดตามกฎหมายศุลกากร เนื่องจากบทบัญญัติของกฎหมายศุลกากรบางมาตราได้กำหนดข้อสันนิษฐานที่เป็นคุณกับโจทก์หรือรัฐ เช่น มาตรา 100 เกี่ยวกับการฟ้องคดีอื่นเกี่ยวกับของซึ่งต้องยึดเพราะไม่เสียภาษีหรือเพราะเหตุพึงริบโดยประการอื่น หรือเพื่อยึดเอาค่าปรับ ถ้ามีข้อโต้เถียงเกิดขึ้นว่าค่าภาษีสำหรับของนั้น ๆ ได้ส่งชำระถูกต้องแล้วหรือไม่หรือว่าของนั้น ๆ ได้นำเข้ามา ได้ขึ้นชั้นจากเรือ ได้ส่งออก ได้บรรทุกลงเรือ ได้ย้ายขนไป ได้เก็บ ได้ขาย หรือได้จัดการอย่างอื่นโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ให้หน้าที่พิสูจน์ตกอยู่แก่จำเลย

ทุกคดี, มาตรา 16 กำหนดให้การกระทำความผิดตามมาตรา 27 และมาตรา 99 ให้ถือว่าเป็นความผิดโดยไม่ต้องคำนึงว่าผู้กระทำความผิดมีเจตนาหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่, มาตรา 10 ได้สันนิษฐานว่า ถ้าปรากฏว่าผู้ใดมีสิ่งซึ่งต้องห้าม หรือสิ่งซึ่งมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นสิ่งต้องจำกัดหรือเป็นสิ่งลักลอบหนีศุลกากรไว้ในครอบครอง ให้อธิบดี พนักงานศุลกากร ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นพิเศษจากอธิบดี พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ มีอำนาจในการบันทึกข้อเท็จจริงที่ตนได้พบเห็น บันทึกนั้นถ้าเสนอต่อศาลในเมื่อมีการดำเนินคดี ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นความจริงตามข้อเท็จจริงที่จดแจ้งไว้ในบันทึกนั้น และผู้นั้นได้นำสิ่งนั้นเข้ามาโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือนำเข้าโดยลักลอบหนีศุลกากรแล้วแต่กรณี เว้นแต่จะพิสูจน์ได้เป็นอย่างอื่น และมาตรา 32 เกี่ยวกับของกลางซึ่งเป็นยานพาหนะหรือภาชนะหรือของอื่น ที่รวมอยู่ในยานพาหนะหรือภาชนะที่ใช้ในการกระทำความผิด ให้ริบเสียสิ้นเป็นต้น

แต่ในการพิจารณานั้นบางครั้งศาลได้วินิจฉัยคดีไปโดยไม่คำนึงถึงบทบัญญัติดังกล่าว กล่าวคือ นำหลักเกี่ยวกับการนำสืบในคดีอาญาทั่วไปมาใช้โดยให้โจทก์ต้องพิสูจน์ถึงข้อเท็จจริงว่าจำเลยได้กระทำความผิด ซึ่งเป็นภาระหนักและกระทำได้ยาก ส่วนบันทึกข้อเท็จจริงที่จะสันนิษฐานว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้นอย่างน้อยต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ประกอบกันเป็นพยานพหุติ เหตุแวดล้อมพอจะแสดงได้ว่าผู้ใดมีไว้ในครอบครองนั้นเป็นผู้นำสิ่งนั้นเข้ามาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้ในเรื่องเจตนาศาลได้นำเอาเจตนาจะฉ้อค่าภาษี อันเป็นเจตนาพิเศษมาประกอบในการวินิจฉัยซึ่งการพิสูจน์เป็นไปได้อย่างยาก จึงแล้วแต่อนุमानของศาล

ดังนั้น ความผิดตามกฎหมายศุลกากร หากยึดถือทฤษฎีการแบ่งแยกอำนาจอย่างเคร่งครัด โดยการให้เป็นอำนาจของศาลองค์กรเดียวในการทำให้คดีระงับโดยผ่านกระบวนการตามแบบพิธีแล้ว ในที่สุดผู้กระทำความผิดอาจไม่ได้รับโทษจากการกระทำของตนเอง ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกิดการกระทำ ความผิดกันอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การเปรียบเทียบระงับคดีจึงเป็นมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อแก้ปัญหาหรือข้อบกพร่องดังกล่าว อีกทั้งเหมาะสมกับทฤษฎีการลงโทษซึ่งในปัจจุบันการกำหนดโทษจะต้องคำนึงถึงอยู่เสมอ โดยการเปรียบเทียบระงับคดีจะใช้ทฤษฎีการลงโทษ และสภาพข้อเท็จจริงในแต่ละกรณี เช่น ลักษณะของผู้กระทำความผิด วิธีการกระทำและผลของความผิด และผลประโยชน์ของรัฐหรือสาธารณชน เป็นสิ่งช่วยกำหนดการใช้ดุลพินิจได้อย่างล้าคัญช่วยทำให้การกำหนดโทษได้อย่างเหมาะสมเป็นไปในแนวทางเดียวกัน อันจะเป็นประโยชน์ทั้งตัวผู้กระทำความผิด

เองและผลประโยชน์ของรัฐ นอกจากนี้การเปรียบเทียบระดับคดีก็ไม่ถือว่าเป็นการก้าวก้าวอำนาจตุลาการเสียทีเดียว เนื่องจากการเปรียบเทียบระดับคดีจะมีผลบังคับต่อเมื่อผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดได้ยินยอมด้วยในการเปรียบเทียบระดับคดี ดังนั้นการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารดังกล่าวจึงเป็นเพียงการใช้อำนาจหน้าที่กึ่งตุลาการ (Quasi Judicial Function) เท่านั้น

2. ปัญหาเกี่ยวกับองค์ประกอบหรือหลักเกณฑ์ที่ทำให้การเปรียบเทียบระดับคดีมีผลสมบูรณ์ องค์ประกอบหรือหลักเกณฑ์ที่ทำให้การเปรียบเทียบระดับคดีมีผลสมบูรณ์ มีดังนี้

- 1.1 การตกลงระดับคดีจะต้องกระทำโดยผู้มีอำนาจทั้งสองฝ่าย
- 1.2 จะต้องเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ที่ได้กำหนดไว้
- 1.3 จะต้องได้รับความยินยอมทั้งสองฝ่าย
- 1.4 โดยวิธีใช้ค่าปรับ, ทำความตกลง, ทำทัณฑ์บน หรือให้ประกัน
- 1.5 จะต้องมีการปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ได้กำหนดหรือตกลงกันไว้จนครบถ้วน

ปัญหาเกี่ยวกับองค์ประกอบหรือหลักเกณฑ์ของการเปรียบเทียบระดับคดีมีดังนี้

ก. เกี่ยวกับอำนาจของผู้กระทำผิด ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 กำหนดให้ผู้ที่ตกลงระดับคดีกับอธิบดีกรมศุลกากรหรือคณะกรรมการเปรียบเทียบ คือผู้ที่ต้องถูกฟ้องตามกฎหมายดังกล่าว อันได้แก่ ผู้กระทำผิดนั่นเอง ซึ่งหากเป็นผู้ที่มีความสามารถครบถ้วนก็คงจะไม่มีปัญหา แต่ในกรณีที่ เป็นบุคคลที่ใช้อำนาจได้อย่างจำกัด หรือผู้หย่อนความสามารถ เช่น ผู้เยาว์ ซึ่งในกฎหมายมิได้กำหนดไว้อย่างแน่ชัดว่าในกรณีที่ผู้เยาว์เป็นผู้กระทำผิด จะสามารถตกลงระดับคดีกับอธิบดีกรมศุลกากรหรือคณะกรรมการได้หรือไม่ ซึ่งถ้าตีความว่าการตกลงระดับคดีเป็นนิติกรรมตามกฎหมายแล้ว ตามปกติผู้เยาว์ทำนิติกรรมจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม ยกเว้นนิติกรรมที่ผู้เยาว์จะทำได้โดยลำพังตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 22-25 ดังนั้น หากกระทำไปนิติกรรมนั้นจะตกเป็นโมฆียะ แต่การตกลงระดับคดีเป็นการประนีประนอมยอมความในทางอาญาซึ่ง เมื่อเป็นนิติกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้เยาว์แล้ว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1574(8) ผู้ใช้อำนาจปกครองจะทำแทนผู้เยาว์หรือให้ความยินยอมไม่ได้ จะต้องขออนุญาตศาลก่อน แต่หากพิจารณาบทบัญญัติของมาตรา 102, 102 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 แล้ว จะเห็นว่าผู้เยาว์สามารถตกลงระดับคดีเองได้ โดยไม่ต้องได้รับ

ความยินยอมหรือขออนุญาตศาล เพราะกฎหมายมาตราดังกล่าวกำหนดให้ผู้ที่จะต้องถูกฟ้องตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 เป็นผู้ตกลงระงับคดี เมื่อผู้เยาว์เป็นผู้กระทำผิดและจะต้องถูกฟ้อง ผู้เยาว์ยอมอยู่ในฐานะที่จะตกลงระงับคดีได้เอง ทั้งนี้เป็นทำนองเดียวกับการยอมความในคดีอาญา ความผิดต่อส่วนตัวแม้จะเป็นนิติกรรม ผู้แทนโดยชอบธรรมก็มีอำนาจจัดการแทนผู้เยาว์ ซึ่งเป็นผู้เสียหายได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 3 และมาตรา 5 ไม่ต้องขออนุญาตศาล ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1574 (8) โดยถือว่า พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 มาตรา 102, 102 ทวิ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 3 และมาตรา 5 เป็นกฎหมายพิเศษยกเว้นกฎหมายทั่วไป

ข. เกี่ยวกับความยินยอมในการตกลงระงับคดีของทั้ง 2 ฝ่ายว่าจะต้องมีแบบของความยินยอมหรือไม่ ซึ่งหากพิจารณาจากมาตรา 102 และ 102 ทวิแล้ว จะเห็นว่ากฎหมายมิได้กำหนดแบบไว้ และการตกลงระงับคดีก็มิใช่การประนีประนอมยอมความในทางแพ่ง ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดเป็นสำคัญ แต่จะต้องมีความชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้เห็นว่าทั้ง 2 ฝ่ายตกลงยินยอมระงับคดีกัน นอกจากนี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะถอนคำยินยอมของตนได้หรือไม่ ซึ่งหากฝ่ายใดแสดงเจตนาขอทำความตกลงระงับคดีแต่อีกฝ่ายหนึ่งยังไม่ยินยอมตกลงด้วย ในกรณีเช่นนี้จะถอนความยินยอมได้ แต่เมื่อใดที่การตกลงระงับคดีมีผลสมบูรณ์แล้วย่อมถือว่าได้ผ่านกระบวนการเปรียบเทียบระงับคดีซึ่งมีผลตามกฎหมายแล้ว ดังนั้น ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจึงไม่อาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิกถอนกระบวนการตามกฎหมายได้

ค. เกี่ยวกับวิธีหรือเกณฑ์การเปรียบเทียบระงับคดี ปัญหาเกี่ยวกับวิธีหรือเกณฑ์การเปรียบเทียบระงับคดีที่ใช้ในทางปฏิบัติกับความเหมาะสมกับสภาพสังคมเศรษฐกิจในปัจจุบัน ซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับการยกของกลางให้ตกเป็นของแผ่นดิน ในความผิดตามมาตรา 27 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรพ.ศ. 2469 โดยความผิดดังกล่าว ถ้าผู้กระทำผิดเป็นเจ้าของของกลาง ผู้กระทำผิดสามารถตกลงระงับคดีกับกรมศุลกากรได้โดยการยกของกลางให้เป็นของแผ่นดิน แต่ถ้ามิใช่เจ้าของของกลางผู้กระทำผิดจะตกลงระงับคดีได้โดยการเสียค่าปรับคนละ 20,000 บาท ในฐานะผู้เกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการขนหรือย้ายถอนของที่ยังมิได้เสียค่าภาษีหรือที่ยังมิได้ผ่านศุลกากร โดยถูกต้อง แต่เนื่องจากเกณฑ์การเปรียบเทียบระงับคดีเป็นบรรทัดฐานของการใช้ดุลพินิจที่ประกาศให้ทราบโดยทั่วไป ดังนั้น เพื่อให้หลุดพ้นจากมาตรการการใช้ค่าปรับผู้กระทำผิดจึงรับเป็นเจ้าของของกลาง

แล้วยกของกลางให้เป็นของแผ่นดิน คดีเป็นอันระงับ อันเป็นผลทำให้ผู้กระทำผิดไม่ต้องรับโทษจากการกระทำผิดของตนเอง

ง. การปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ได้กำหนดหรือตกลงกันไว้ ตามปกติผู้ใดกระทำผิดในทางอาญา การลงโทษจะต้องลงกับผู้นั้น แต่ในกรณีการเปรียบเทียบระงับคดี ถ้าหากจะต้องมีการชำระเงิน และบุคคลภายนอกซึ่งมิใช่ผู้กระทำผิดจะเป็นผู้ชดใช้ได้หรือไม่ ปัญหาที่หากพิจารณาในด้านความผิดตามกฎหมายศุลกากรซึ่งเป็นความผิดที่เกิดจากข้อห้าม หรือมีสภาพเป็นความผิดทางเทคนิค ตัวผู้กระทำผิดเองก็มิได้มีนิสัยเป็นอาชญากร ดังนั้น การที่บุคคลอื่นจะเป็นผู้ชดใช้ให้ผู้กระทำผิดจึงน่าจะทำได้

3. ปัญหาเกี่ยวกับผู้มีอำนาจเปรียบเทียบระงับคดี

มาตรา 102 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ได้ให้อำนาจอธิบดีกรมศุลกากรในการเปรียบเทียบระงับคดี แต่ในทางปฏิบัติอธิบดีกรมศุลกากรได้มอบหมายบุคคลอื่น เช่น รองอธิบดีปฏิบัติราชการแทน ซึ่งเป็นปัญหาว่าอำนาจเปรียบเทียบระงับคดีตามบทบัญญัติดังกล่าวเป็นอำนาจเฉพาะตัวอธิบดีเท่านั้นหรือไม่ ซึ่งหากพิจารณาจากพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 32 และมาตรา 38 ซึ่งได้บัญญัติเกี่ยวกับการจัดระเบียบปฏิบัติราชการในกรมและการปฏิบัติราชการแทน แล้วจะเห็นว่า กฎหมายดังกล่าวได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนถึงการให้อธิบดีมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนได้ โดยอธิบดีนอกจากจะเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการในกรมให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวงแล้ว ยังมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายอื่นกำหนดไว้เป็นการเฉพาะอีกด้วย ซึ่งอำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอย่างอื่น ที่อธิบดีจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ฯลฯ ในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย ฯลฯ ในเรื่องนั้นมีได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ อธิบดีอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่น ปฏิบัติราชการแทนได้ ทั้งนี้เนื่องจากพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 มาตรา 102 หรือมาตราอื่นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นนั่นเอง

สำหรับขอบเขตอำนาจของคณะกรรมการเปรียบเทียบนั้น มาตรา 102 ทวิ กำหนดแต่เพียงให้เปรียบเทียบและงดการฟ้องร้อง ซึ่งมีปัญหาว่า คณะกรรมการจะใช้อำนาจทำความตกลงให้ทัณฑ์บน หรือเรียกประกันได้หรือไม่ ปัญหาหากพิจารณาถ้อยคำในกฎหมายซึ่งใช้คำว่า เปรียบเทียบ แทนที่จะใช้คำว่า เปรียบเทียบปรับ ดังที่ให้ไว้แก่พนักงานสอบสวน ดังนั้นอำนาจนี้จึงไม่ควรหมายถึงเปรียบเทียบปรับเท่านั้นแต่ควรหมายรวมถึงอำนาจอย่างอื่น เช่นเดียวกับอำนาจของอธิบดีด้วย เนื่องจากไม่มีเหตุผลอะไรที่จะให้คณะกรรมการมีอำนาจน้อยกว่าอธิบดีในเมื่อมีขึ้นเพื่อจำกัดอำนาจของอธิบดีให้ลดน้อยลง

ส่วนในเรื่องระยะเวลา หรือขั้นตอนที่อธิบดีหรือคณะกรรมการสามารถใช้อำนาจเปรียบเทียบระงับคดีได้หากล่วงเลยขั้นตอนในชั้นศาลการแล้ว โดยอยู่ในระหว่างการดำเนินคดีของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการหรือศาล ไม่ว่าจะศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ หรือศาลฎีกา อธิบดีหรือคณะกรรมการจะสามารถเปรียบเทียบระงับคดีได้อีกหรือไม่ ซึ่งเมื่อได้พิจารณาบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้วจะเห็นว่า หากคดีอยู่ระหว่างการดำเนินคดีของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ อธิบดีกรมศาลการหรือคณะกรรมการสามารถใช้อำนาจในการเปรียบเทียบระงับคดีได้ เนื่องจากกฎหมายศาลการมิได้บัญญัติห้ามไว้ และกฎหมายดังกล่าวก็มีเจตนารมณ์ที่จะให้มีการเปรียบเทียบระงับคดี มิได้มุ่งหมายที่จะให้ฟ้องผู้กระทำผิดทุกราย แต่หากคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาล อธิบดีหรือคณะกรรมการไม่น่าจะใช้อำนาจได้อีก เนื่องจากความผิดตามกฎหมายศาลการเป็นความผิดในทางอาญา ซึ่งหลักในการดำเนินคดีอาญานั้นถือหลักการตรวจสอบโดยถือว่าเป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานและศาล ที่จะต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงในเรื่องที่กล่าวหา และมีอำนาจหน้าที่ค้นหาความจริงโดยไม่มีข้อผูกมัดใด ๆ การที่กฎหมายให้อำนาจเปรียบเทียบระงับคดีก็ควรจะใช้อำนาจดังกล่าวในชั้นเจ้าพนักงานผู้ตรวจสอบชั้นต้นเท่านั้น เมื่อล่วงเลยถึงขั้นตอนการตรวจสอบของศาลแล้วอำนาจดังกล่าวจึงควรจะหมดไป และหากคดีอยู่ระหว่างอุทธรณ์หรือฎีกาถ้าหากยอมให้มีการเปรียบเทียบระงับคดีก็เท่ากับยอมให้ฝ่ายบริหารมีอำนาจลงล้างคำพิพากษาของศาล ทำให้หลักแห่งความศักดิ์สิทธิ์ของคำพิพากษาเสียไป อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้เสียหายถือเอาผลของคำพิพากษาเป็นการบีบบังคับจำเลยให้จำต้องยอมชดใช้หรือกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งได้ นอกจากนี้มาตรา 102 เองก็ได้บัญญัติให้อธิบดีเปรียบเทียบระงับคดีกับบุคคลที่จะต้องถูกฟ้องตามพระราชบัญญัติศาลการ ซึ่งก็คือผู้ต้องหาตนเอง มิได้หมายถึงจำเลยหรือบุคคลที่ถูกฟ้องต่อศาลแล้ว

นอกจากนี้ยังมีปัญหาในเรื่องการตีความรูปแบบของการเปรียบเทียบระดับคดีเกี่ยวกับการใช้ค่าปรับและการทำความตกลงว่า หากอธิบดีหรือคณะกรรมการเปรียบเทียบกำหนดให้ผู้กระทำผิดใช้ค่าปรับ อธิบดีหรือคณะกรรมการจะกำหนดค่าปรับให้แตกต่างไปจากจำนวนค่าปรับตามกฎหมายได้หรือไม่ ซึ่งหากพิจารณาว่าการปรับเป็นโทษในทางอาญาอย่างหนึ่งซึ่งโดยปกติศาลเท่านั้นที่จะพิพากษาลงโทษผู้กระทำผิด โดยกำหนดค่าปรับตามจำนวนที่เห็นสมควรได้ ดังนั้น อธิบดีหรือคณะกรรมการซึ่งเป็นองค์กรฝ่ายบริหาร จึงไม่อาจให้ผู้กระทำผิดใช้ค่าปรับเป็นจำนวนที่แตกต่างกว่าที่กฎหมายกำหนดได้ หากกระทำเช่นนั้นจะเป็นเพิ่มโทษลดโทษ ซึ่งโดยปกติเป็นอำนาจของศาลเท่านั้น แต่อธิบดีหรือคณะกรรมการมีทางเลือกโดยรูปแบบการทำความตกลง ซึ่งเป็นอำนาจที่จะทำการเปรียบเทียบหรือประนีประนอมอย่างใดอย่างหนึ่งกับผู้กระทำผิดได้ ซึ่งเท่ากับใช้อำนาจลดค่าปรับโดยปริยายแต่หากจะตีความขยายไปไกลกว่านั้น โดยให้หมายความรวมถึงอำนาจทำความตกลงที่จะให้ผู้กระทำผิดชำระเงินเป็นจำนวนสูงกว่าค่าปรับสูงสุดที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับฐานความผิดที่กล่าวหา โดยถือหลักความยินยอมพร้อมใจทั้ง 2 ฝ่าย ซึ่งได้คำนึงถึงส่วนได้เสียของตนจนพอใจไม่มีฝ่ายใดบังคับฝ่ายหนึ่งได้แล้ว การตีความดังกล่าวถ้ามองในแง่นิติกรรมแล้วจะเห็นว่า การทำความตกลงนั้นเป็นเรื่องที่ผิดแผกแตกต่างจากกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ดังนั้นจึงต้องตกเป็นโมฆะ

4. ปัญหาการเปรียบเทียบระดับคดีกรณีผู้กระทำผิดหลายคน ซึ่งเป็นปัญหาการตีความมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติศาลการ พ.ศ. 2469 ว่า สำหรับความผิดครั้งหนึ่ง ๆ ให้ปรับเป็นเงินสี่เท่าราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรด้วยแล้วนั้น ถ้าความผิดดังกล่าวมีผู้กระทำความผิดหลายคน และอธิบดีหรือคณะกรรมการเปรียบเทียบระดับคดีกับผู้กระทำผิดทุกคน โดยการให้ใช้ค่าปรับโดยกำหนดค่าปรับให้ผู้กระทำความผิดแต่ละคนชำระเท่ากับสี่เท่าราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรด้วยแล้ว อันเป็นการปรับเรียงตัวหรือจะต้องปรับผู้กระทำผิดรวมกันหรือแยกเป็นรายตัวก็ได้สำหรับความผิดครั้งหนึ่ง ๆ แต่ค่าปรับทั้งหมดรวมกันต้องไม่เกินจำนวนสี่เท่าราคาของรวมค่าอากร

ปัญหานี้หากพิจารณาพระราชบัญญัติศาลการ พ.ศ. 2469 มาตรา 27 ฉบับยกร่างเป็นภาษาอังกฤษแล้วจะเห็นว่า ถ้อยคำในตัวบทภาษาอังกฤษได้บัญญัติถึงฐานความผิดไว้หลายฐานในมาตราเดียวกัน โดยใช้เครื่องหมายวรรคตอนแบ่งแยกถ้อยคำแต่ละฐานความผิดแต่เมื่อถึงบทระวางโทษจะใช้ถ้อยคำซึ่งแปลว่า "สำหรับแต่ละฐานความผิดให้ระวางโทษ. . ." หรือ "สำหรับ

แต่ละข้อหาความผิดให้ระวางโทษ. . ." หรือ "สำหรับแต่ละความผิดให้ระวางโทษ. . ." หรือ "สำหรับแต่ละการกระทำผิดให้ระวางโทษ. . ." ซึ่งถ้อยคำที่บัญญัติไว้นี้ย่อมหมายถึงฐานความผิดแต่ละฐานที่บัญญัติไว้ในมาตรา 27 ให้ระวางโทษเรียงตัวไป นอกจากนี้ความผิดตามมาตรา 27 ทวิ ซึ่งมีอัตราโทษเบากว่ามาตรา 27 ก็มีได้กำหนดถ้อยคำว่า "สำหรับความผิดครั้งหนึ่ง ๆ" ซึ่งย่อมแปลว่า ความผิดตามมาตรา 27 ทวิ ให้ปรับเรียงตัวได้ แต่ความผิดตามมาตรา 27 ซึ่งมีอัตราโทษหนักกว่า กลับปรับเรียงตัวไม่ได้ ซึ่งไม่น่าจะถูกต้อง

5. ปัญหาเกี่ยวกับผลของการเปรียบเทียบระงับคดี เมื่อมีการเปรียบเทียบระงับคดีโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ไม่ว่าจะโดยอธิบดีตามมาตรา 102 หรือคณะกรรมการเปรียบเทียบตามมาตรา 102 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศาลการ พ.ศ. 2469 กฎหมายได้บัญญัติผลของการเปรียบเทียบระงับคดี โดยให้ถือว่าเป็นอันคุ้มผู้กระทำความผิดในอันที่จะถูกฟ้องร้องต่อไปในกรณีแห่งความผิดอันนั้น ซึ่งหมายความว่าความผิดที่ได้กระทำลงย่อมระงับไป รัฐจะนำกรณีความผิดนั้นมาฟ้องผู้กระทำความผิดอีกไม่ได้ไม่ว่าในทางแพ่งหรือทางอาญา แต่ในกรณีที่นอกจากจะเป็นความผิดตามกฎหมายศาลการแล้วยังเป็นความผิดตามกฎหมายอื่นอยู่ด้วย ไม่ว่าจะ เป็นกรณีการกระทำความผิดต่อกฎหมายหลายบทหรือหลายกรรมต่างกัน ซึ่งมีปัญหาว่ากรณีดังกล่าวจะเปรียบเทียบระงับคดีตามกฎหมายศาลการได้หรือไม่ หรือหากมีการเปรียบเทียบระงับคดีจะทำให้ความผิดตามกฎหมายอื่นเป็นอันระงับด้วยหรือไม่ เพียงใด ซึ่งพิจารณาได้ดังนี้

(1) กรณีการกระทำความผิดต่อกฎหมายหลายบท ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 ได้บัญญัติให้ใช้กฎหมายบทที่หนักที่สุดบทเดียวลงโทษผู้กระทำความผิด ซึ่งหมายความว่าผู้กระทำความผิดยังต้องมีความผิดทุกบทที่ตนกระทำลง เป็นแต่ในการลงโทษให้ใช้บทหนักที่สุดลงโทษ ซึ่งหลักนี้ศาลจะต้องนำไปใช้เมื่อกรณีดังกล่าวเกิดขึ้น และมาตรา 17 แห่งประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติให้นำไปใช้กับความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย ดังนั้นความผิดตามกฎหมายศาลการจึงอยู่ภายใต้หลักดังกล่าว เพราะกฎหมายศาลการมิได้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้เป็นอย่างอื่น แต่เมื่อมีการกระทำความผิดตามกฎหมายศาลการและเป็นความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย ถ้ามีการดำเนินคดีทางศาลปัญหาก็จะไม่เกิดขึ้น แต่หากมีการเปรียบเทียบระงับคดีโดยอธิบดีหรือคณะกรรมการ ปัญหาว่าจะต้องอยู่ภายใต้หลักดังกล่าวหรือไม่ เนื่องจากการเปรียบเทียบระงับคดีไม่ใช้การลงโทษแต่เป็นมาตรการแทนการดำเนินคดีอาญา (Diversion) ที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้ให้คดีระงับแทน

การฟ้องร้องยังศาล ดังนั้นในการดำเนินคดีไม่ควรยึดบทบัญญัติของกฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่ง โดยเฉพาะ แต่ควรพิจารณาประกอบกันไป กล่าวคือ ในส่วนของกฎหมายศาลการถึงแม้กฎหมายจะให้อำนาจ ในการเปรียบเทียบระงับคดีได้แต่เมื่อเป็นความผิดกฎหมายหลายฉบับก็ควรคำนึงถึงหลักของกฎหมาย อาญาในเรื่องกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบทด้วย สำหรับในส่วนของประมวลกฎหมายอาญา ก็ไม่ควรตีความโดยเคร่งครัดว่าถ้าเกิดกรณีที่มีการกระทำผิดกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบทแล้ว จะต้องลงโทษบทหนักที่สุดโดยศาลเสมอไป ควรเปิดโอกาสให้มีการเปรียบเทียบระงับคดีได้ด้วย ถ้าความผิดศาลการมีบทลงโทษสูงสุด เนื่องจากการเปรียบเทียบระงับคดีเป็นกระบวนการที่ทำให้ คดีระงับไปทางหนึ่งซึ่งบัญญัติไว้โดยกฎหมาย แต่ถ้าความผิดตามกฎหมายศาลการมีบทลงโทษเบา กว่ากฎหมายอื่นก็ควรจะดำเนินคดีทางศาล หรือหากมีการเปรียบเทียบระงับคดีความผิดอื่นก็จะไม่ ระงับ

(2) กรณีการกระทำหลายกรรมต่างกัน ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 91 ได้ บัญญัติให้ศาลต้องลงโทษผู้กระทำความผิดเป็นกระทงความผิดไป ศาลจะใช้ดุลพินิจเลือกลงโทษเฉพาะ กระทงที่หนักที่สุดเพียงกระทงเดียวไม่ได้ แต่เมื่อรวมโทษทุกกระทงแล้วโทษจำคุกทั้งสิ้นต้องไม่เกิน 10 ปี, 20 ปี, 50 ปี แล้วแต่กรณี ซึ่งในการดำเนินคดีสำหรับความผิดในลักษณะหลายกรรมต่างกัน โดยกรรมหนึ่งเป็นความผิดตามกฎหมายศาลการจะไม่มีปัญหาทางด้านกฎหมาย ไม่ว่าจะดำเนินคดี ทางศาลหรือการเปรียบเทียบระงับคดีในชั้นศาลการ ทั้งนี้ เนื่องจากหากดำเนินคดีทางศาล ศาลก็จะยึดหลักตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 91 ดังกล่าว ส่วนการเปรียบเทียบระงับคดี อธิบดีหรือคณะกรรมการก็ดำเนินการเฉพาะในส่วนของความผิดตามกฎหมายศาลการเท่านั้น รัฐ สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายอื่นได้ตามปกติ แต่มีปัญหาในทางปฏิบัติสำหรับ เจ้าหน้าที่ศาลการผู้จับกุม เนื่องจากกฎหมายที่มีโทษทางอาญานอกจากประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ยังมีกฎหมายอื่นอีกเป็นจำนวนมาก เจ้าหน้าที่ศาลการจึงไม่มีความรู้ความชำนาญในกฎหมายที่ นอกเหนือไปจากกฎหมายศาลการได้ครบถ้วน เมื่อพบว่ามีกรกระทำผิดตามกฎหมายศาลการ เจ้าหน้าที่อาจพิจารณาเปรียบเทียบระงับคดีกับผู้กระทำผิด โดยไม่ทราบว่ามีกรกระทำผิดตาม กฎหมายอื่นอยู่ด้วยเมื่อการเปรียบเทียบระงับคดีแล้วก็ปล่อยตัวผู้กระทำผิดไปโดยไม่ได้ดำเนินการ ในส่วนของความผิดอื่นอีก

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยจะเห็นได้ว่าการใช้มาตรการเปรียบเทียบระดับคดีมีปัญหาอยู่หลายประการ ซึ่งทำให้การดำเนินคดีโดยใช้มาตรการดังกล่าวไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และไม่ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ฉะนั้นเพื่อให้การเปรียบเทียบระดับคดีในชั้นศาลการมีความเป็นธรรม เป็นไปอย่างรวดเร็ว เหมาะสมและเป็นประโยชน์แก่รัฐและผู้กระทำผิด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการค้าทั่วไป ผู้เขียนใคร่ขอเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหา ดังนี้

ในด้านบทบัญญัติของกฎหมาย

1. ควรบัญญัติให้พนักงานเจ้าหน้าที่ศาลการเป็นผู้มีอำนาจในการสอบสวนคดีความผิดตามกฎหมายศาลการ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในงานและพิธีการศาลการดีพอ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการใช้ดุลพินิจทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการค้นหาข้อเท็จจริง, ปรับข้อเท็จจริงเข้ากับหลักกฎหมาย หรือพิจารณาเกี่ยวกับพฤติการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องภายหลังจากที่ทราบข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายแล้ว ซึ่งจะทำให้อธิบดีสามารถใช้ดุลพินิจในการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดได้อย่างถูกต้องเที่ยงธรรมว่าความผิดที่ได้กระทำลงนั้นสมควรจะเปรียบเทียบระดับคดีในชั้นศาลการ หรือฟ้องร้องผู้กระทำผิดต่อศาล โดยหากเปรียบเทียบระดับคดีควรดำเนินการโดยใช้รูปแบบใด หรือหากต้องฟ้องร้องต่อศาลไม่ว่าจะเป็นเพราะผู้กระทำผิดไม่ประสงค์จะตกลงระดับคดีด้วย หรือเพราะอธิบดีเห็นควรให้ฟ้องร้องผู้กระทำผิด การให้พนักงานเจ้าหน้าที่ศาลการมีอำนาจสอบสวนย่อมทำให้การวางรูปคดีและรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงชัดเจนแจ้งว่ามีการกระทำผิดจริงและพิสูจน์ความผิดของผู้กระทำได้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว อันจะทำให้สิทธิการสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการหรือการยกฟ้องของศาลลดน้อยลง

2. การใช้ดุลพินิจเปรียบเทียบระดับคดีในชั้นศาลการ ถือเป็น การบังคับใช้กฎหมายของฝ่ายบริหารที่กฎหมายศาลการได้กำหนดไว้ โดยจะต้องใช้ด้วยเหตุผลและสมกับเจตนารมณ์ของกฎหมายซึ่ง โดยปกติการใช้ดุลพินิจนั้นนอกจากจะประกอบด้วยโครงสร้างของดุลพินิจ อันได้แก่ สิ่งที่กำหนดขั้นตอนและวิธีการในการพิจารณาเกี่ยวกับดุลพินิจแล้ว ยังต้องประกอบไปด้วยการทบทวนดุลพินิจอีกด้วย กล่าวคือ จะต้องมียุติการคอยควบคุมการใช้ดุลพินิจซึ่งอาจอยู่ในรูปของการอุทธรณ์

การตรวจทาน หรือควบคุมมิให้ใช้กฎหมายขัดกับหลักเกณฑ์ แต่การเปรียบเทียบระดับคดีตามกฎหมายศาลการมีได้มีองค์กรที่จะทบทวนดุลพินิจดังกล่าว การบัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการตามมาตรา 102 ทวิ ในการเปรียบเทียบระดับคดีเป็นแต่เพียงกำหนดประเภทความผิดและคดีที่อธิบดีและคณะกรรมการสามารถเปรียบเทียบระดับคดีได้เท่านั้น แต่ไม่มีองค์กรที่จะทบทวนดุลพินิจของอธิบดีและคณะกรรมการโดยตรง เป็นแต่เพียงการควบคุมโดยทั่วไปในลักษณะของการควบคุมนโยบาย ควบคุมการบริหารงานทั่วไป และการร้องเรียนภายในฝ่ายปกครองเอง การควบคุมดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่หวังผลไม่ได้ นอกจากนี้องค์กรที่มีอยู่เช่น ศาล หรือหน่วยงานปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ และทบบัญญัติของกฎหมายอาญาว่าด้วย ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการก็มีได้มีบทบาทควบคุมการใช้ดุลพินิจของฝ่ายบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงควรจัดตั้งองค์กรกลางขึ้นควบคุมการใช้ดุลพินิจของฝ่ายบริหารอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าคณะกรรมการเปรียบเทียบควรมีฐานะ เป็นองค์กรที่จะทบทวนดุลพินิจของอธิบดีในความผิดที่สำคัญ และมีลักษณะรุนแรง กล่าวคือ คณะกรรมการไม่ควรจะเป็นผู้ทำการเปรียบเทียบระดับคดีในชั้นต้น แต่ให้เป็นอำนาจของอธิบดีในทุกคดีความผิด แล้วให้คณะกรรมการเป็นผู้กลั่นกรองควบคุม ตรวจทาน หรือทบทวนดุลพินิจของอธิบดีโดยรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง

นอกจากนี้มาตรา 102 ทวิ ดังกล่าว ได้บัญญัติตั้งแต่ปี พ.ศ. 2497 ดังนั้น การให้คณะกรรมการมีอำนาจเปรียบเทียบระดับคดีสำหรับความผิดบางฐานที่มีราคาของกลางรวมค่าอากรเข้าด้วยแล้วเกินกว่า 40,000 บาท จึงไม่เหมาะสมเนื่องจากสภาพสังคมเศรษฐกิจและค่าของเงินเปลี่ยนไป คดีส่วนใหญ่ราคาของกลางรวมค่าอากรมักจะไม่เกิน 40,000 บาท ดังนั้น การให้คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยคดีเอง เป็นจำนวนมากอาจทำให้ขาดความละเอียดรอบคอบและผิดพลาดได้ง่าย ฉะนั้น ในชั้นนี้หากการแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้คณะกรรมการเป็นองค์กรที่ควบคุมการใช้ดุลพินิจของอธิบดี ยังไม่สามารถเป็นไปได้แล้วก็ควรแก้ไขจำนวนราคารวมค่าอากรสำหรับอำนาจคณะกรรมการให้สูงขึ้น

3. ควรบัญญัติให้ผู้แทนจากสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นคณะกรรมการเปรียบเทียบด้วยอีกองค์กรหนึ่ง นอกเหนือไปจากผู้แทนกรมศาลการ ซึ่งเป็นผู้เสียหาย ผู้แทนกระทรวงการคลัง ซึ่งเป็นหน่วยงานบังคับบัญชาของกรมศาลการ และผู้แทนกรมตำรวจ ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวน เพื่อให้การเปรียบเทียบระดับคดีมีความรัดกุม และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากเมื่อการ

กระทำผิดตามกฎหมายศาลการเกิดขึ้น การพิจารณาว่าควรใช้มาตรการเปรียบเทียบระงับคดีหรือไม่อย่างไร จะต้องเริ่มต้นด้วยการค้นหาข้อเท็จจริง แล้วรับข้อเท็จจริงเข้ากับหลักกฎหมาย และพิจารณาเกี่ยวกับพฤติการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และหากคดีดังกล่าวผู้กระทำผิดไม่ประสงค์จะตกลงระงับคดี หรืออธิบดีกรมศาลการมีความเห็นว่า ควรใช้มาตรการทางศาล พนักงานอัยการก็จะสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้อง โดยพิจารณาจากขั้นตอนเช่นเดียวกับการเปรียบเทียบระงับคดี ดังนั้นการให้ผู้แทนจากสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นผู้ร่วมใช้ดุลพินิจ ในการเปรียบเทียบระงับคดีจึงน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดีมากยิ่งขึ้น

4. ควรบัญญัติถึงขั้นตอนหรือระยะเวลาการใช้อำนาจเปรียบเทียบระงับคดีของอธิบดีหรือคณะกรรมการไว้อย่างชัดเจน ในมาตรา 102 และ 102 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศาลการ พ.ศ. 2469 โดยให้อธิบดีหรือคณะกรรมการสามารถเปรียบเทียบระงับคดีได้ก่อนการยื่นฟ้องต่อศาล ทั้งนี้ เพื่อรักษาความศักดิ์สิทธิ์แห่งคำพิพากษา ตลอดจนหลักการตรวจสอบของฝ่ายตุลาการ นอกจากนี้ยังเป็นการป้องกันมิให้ใช้คำพิพากษาเป็นเครื่องมือต่อรองผู้กระทำผิด และปิดโอกาสมิให้มีการทุจริต และประพฤตินิชอบของเจ้าหน้าที่ได้อีกทางหนึ่งด้วย

5. มาตรา 102 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศาลการ พ.ศ. 2469 ได้บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการเปรียบเทียบแต่เพียงเปรียบเทียบและงดการฟ้องร้องเท่านั้น แต่เจตนารมณ์ของกฎหมายมาตราดังกล่าว ต้องการจำกัดอำนาจของอธิบดีลงบ้าง คณะกรรมการจึงไม่น่าจะมีอำนาจน้อยกว่าอธิบดี ดังนั้น จึงควรบัญญัติเพิ่มเติมอย่างชัดเจน ให้คณะกรรมการมีอำนาจในการให้ผู้กระทำผิดใช้ค่าปรับ, ทำความตกลง, ให้ทัณฑ์บน หรือให้ประกันด้วย

6. เพื่อให้สอดคล้องกับถ้อยคำด้วยภาษาอังกฤษ ตลอดจนเจตนารมณ์ของกฎหมายมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติศาลการ พ.ศ. 2469 ในกรณีผู้กระทำผิดหลายคน จึงควรแก้ไขถ้อยคำในมาตรา 27 ที่ว่า ". . .สำหรับความผิดครั้งหนึ่ง ๆ . . ." ให้เป็น ". . .สำหรับแต่ละความผิด. . ." เพื่อที่จะนำประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 31 มาใช้บังคับกับมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติศาลการ พ.ศ. 2469 ได้ กล่าวคือ การลงโทษผู้กระทำผิด ซึ่งมีหลายคนในความผิดตามมาตรา 27 ควรลงโทษปรับเรียงตัว และการเปรียบเทียบระงับคดี โดยการใช้ค่าปรับ ก็ให้ผู้กระทำผิดแต่ละคนใช้ค่าปรับสี่เท่าราคาของรวมค่าอากรด้วยได้

ในทางปฏิบัติ

1. ในกรณีเกิดการกระทำผิดตามกฎหมายศุลกากรและเป็นความผิดตามกฎหมายอื่น อันเป็นการกระทำผิดกรรมเดียว ผิดต่อกฎหมายหลายบท ในการใช้ดุลพินิจเปรียบเทียบระงับคดี ควรคำนึงถึงหลักกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท ตามประมวลกฎหมายอาญาอย่างเคร่งครัด เพราะหากกฎหมายอื่นมีโทษสูงกว่า แต่กลับดำเนินการเปรียบเทียบระงับคดีในชั้นศุลกากร ความผิดอื่นนั้นอาจถูกเพิกเฉยไม่ดำเนินคดี เพราะการกระทำอยู่ในการรู้เห็นของเจ้าหน้าที่ศุลกากรแต่เพียงผู้เดียว อีกทั้งยังเป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่ทุจริตประพฤตินิยมชอบได้ด้วย

2. ในกรณีมีการกระทำความผิดตามกฎหมายศุลกากร และกฎหมายอื่นด้วย โดยเป็นการกระทำต่างกรรมต่างวาระกัน แต่ของกลางที่ได้ยึดไว้เป็นของกลางรายเดียวกัน เช่นนี้ไม่ควรให้มีการเปรียบเทียบระงับคดีในชั้นศุลกากร โดยการยกของกลางให้เป็นของแผ่นดินได้ แต่ควรใช้รูปแบบอย่างอื่น เช่น การให้ชำระเงินจำนวนหนึ่ง เพราะในที่สุดของกลางดังกล่าวจะต้องหรืออาจจะถูกริบตามกฎหมายอื่นอยู่แล้ว หากให้มีการเปรียบเทียบระงับคดี โดยการยกของกลางให้เป็นของแผ่นดิน ก็เท่ากับว่าผู้กระทำความผิด ไม่ได้รับโทษจากการกระทำผิดกฎหมายศุลกากรของตนเอง

3. ควรปรับปรุงเกณฑ์การเปรียบเทียบระงับคดีให้มีความเหมาะสมกับโทษตามกฎหมาย โดยการกำหนดรูปแบบและวิธีการให้รุนแรงขึ้น เพื่อให้ผู้กระทำความผิดหลบหนี เนื่องจากในปัจจุบันสถิติการกระทำผิดตามกฎหมายศุลกากรเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากหากถูกจับกุมได้จะถูกลงโทษหรือได้รับผลตอบแทนจากการกระทำผิดของตนเองน้อย แต่รายได้ที่ได้รับสูง ทำให้คุ้มต่อการเสี่ยง โดยเฉพาะเกณฑ์การเปรียบเทียบระงับคดี โดยให้ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 27 ทวิ ที่เป็นเจ้าของของกลางยกของกลางให้เป็นของแผ่นดิน แต่เพียงอย่างเดียว นั้น ควรจะยกเลิก เพราะนอกจากจะเป็นมาตรการที่เบาแล้ว ยังทำให้ผู้กระทำความผิดที่มีโช้เป็นเจ้าของ แต่รับเป็นเจ้าของของกลาง เพื่อให้ตนเองไม่ต้องเสียค่าปรับ

4. ในกรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจเป็นผู้จับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมายศุลกากร แต่ไม่สามารถดำเนินการเปรียบเทียบระงับคดีได้ เพราะการเปรียบเทียบระงับคดีเป็นอำนาจของ

อธิบดีหรือคณะกรรมการ เจ้าพนักงานตำรวจ จึงส่งของกลางมาให้อยู่ในอารักขาของศุลกากร ตามกฎหมาย พร้อมกับส่งคำร้องขอทำความตกลงระงับคดีของผู้ต้องหาด้วย แต่มิได้ส่งตัวผู้ต้องหา มาให้กรมศุลกากร ดังนั้น ในการเปรียบเทียบระงับคดี จึงมักจะกระทำลงโดยมิได้ค้นหาหรือ ตรวจสอบข้อเท็จจริง และพฤติการณ์อื่น ๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วน จึงควรที่ทั้งสองหน่วยงานควร ประสานงานและแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวร่วมกัน โดยเจ้าพนักงานตำรวจเมื่อได้จับกุมผู้กระทำผิด แล้ว หากมีการเปรียบเทียบระงับคดี ควรส่งตัวผู้ต้องหา และหรือบันทึกการจับกุม รายงานการ สอบสวน และเอกสารหลักฐานต่าง ๆ มายังกรมศุลกากร พร้อมกับคำร้องขอทำความตกลงระงับ คดีของผู้ต้องหาด้วย

5. เนื่องจากความผิดตามกฎหมายศุลกากรมีความยุ่งยากซับซ้อน และในการดำเนินคดี สะดวกต่อการทุจริต ดังนั้น จึงควรมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจในงานและพิธีการ ศุลกากร และสร้างเสริมประสบการณ์ พร้อมทั้งจริยธรรมให้แก่บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ ควรมีการประสานงานในองค์กรกระบวนยุติธรรมทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ เพื่อสร้างความถูกต้องและความรวดเร็วในการดำเนินคดีความผิดตามกฎหมายศุลกากร ให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น